

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (előléptetések; országgyűlési követek; borsodmegyei tisztújítás; a pestmegyei játékszini választmány irata Bartayhoz; temesvidéki hírek; különféle: névsora az al-Dunán szerencsétlenülulteknek, lipői időjárat, Radna és környéke, 's a' t.; adakozások az árvíz által károsultak fölsegélésére; 's a' t.) Amerika (Baudin irata az újyorki francia consulhoz; 's a' t.) Portugália. Spanyolország (Espartero elfoglalja Guardaminot; a királyné 3 új ministert helyettesít; 's a' t.) Anglia (Peel nyilatkozata az alsóházban és Russell válasza; a parlamenti ülések május 27ikeig elhalasztva; hírlapi gúnyczikkek; 's a' t.) Franciaország (lapvélemények az új ministerségről; a zendülők felszólítása; az ösművészeti tanulók nyilatkozata; 's a' t.) Németország. Törökország.

Magyarország és Erdély.

A' m. kir. udv. kamra Tverdy Dániel végúj helyi sómászsást ugyanott ellenőrködő mázsamesterré; helyébe Ponner Antal rozenbergi sópajtaórt, 's Rady Ubald mosenbergi díjtalan gyakornokot ugyanott sópajtaórré alkalmazá. —

ORSZÁGGYÜLESI KÖVETEK: Torna-megye részéről: Bárca József alispán és Gedeon Lajos tb.; Zemplényéről: Lónyay Gábor és Péterffy tb.; Temeséről: Laczkovich János alispán és Várkonyi Adám főjegyző; Lipótóerről: Thuránszky Péter főszb. és Szentiványi Jenő tb.; Verőceéről: gr. Pejacevich János alispán és Jankovics László tb.; Pozsegaéről: Markovics Gusztáv főj. 's Farkas Sándor főügy.; Szeréméről: Poszavec Zsig. k. tan. és Zsitvay Józ. alis.; Borsodéről: Palóczy László másod alis. és Vay Lajos b. felkiáltással; máj. 25én; Horvát-Tót és Dalmásországról a' főv. zászlósi táblához: Markovics Andor albán 's bántáblai közbíró, a' követi táblához: Dominich Sándor hármass ország-kerül. táblai közbíró 's Busán Herman zágrábi alisp.; helyettesnek a' fő táblához: Orsich August gr. varazsdmegyei főszb. a' követekéhez: Zdenchay Sám. körös-megyei alis. 's Osegovich Metell varazsd-megyei főjegyző; zágrábi káptalanról: Haranusztek Józ. kan.; Sárosmegyeéről: Piller László főjegyz. szavazás utján 's Pulszky Ferencz tb. 's m. nemz. akad. tag közakarattal; a' hajdukerületéről: Foghty János ker. főjegyző és Farkas Ist. ker. r. tbíró.

Köv. levelet intézett a' pesti magy. színház fenmaradására ügyelő részvényes társaság Bartay Endre urhoz, mint a' „Csel“ című daljátéki zene szerzőjéhez f. e. máj. 5dikén tartott közgyűlésből: „Tek. ur! A' pesti magyar színház fentartására összeállt részvénytársaságnak mai napon tartott közgyűlésén jelentetvén: hogy Kegyed az önmaga készítette „Csel“ című daljáték zenéjét a' színháznak ajándékozni sziveskedett; az ezen ajánlatot méltányos köszönettel fogadó részvénytársaság keblében kettős öröm keletkezett, azon: hogy a' művészetnek nálunk e' korig parlagon hagyatott e' neme honunkban is, a' más nemzetek által elért tökélyig műveltetvén, majd majd létesülni láthatja egyik azon forró ohajtását, hogy a' zenében honosink által szerzendő művek a' legmagosb kívánatoknak is megfeleljenek; 's azon: hogy az említett e' nemből első, egészen eredeti, 's mindenek előtt köztetszést és méltó dicséretet aratott daljátékot a' honfi szerző a' serdülő 's még mindig pártolást és részvételt kívánó hazafi intézet iránti buzgalomból, annak fölsegélésére ingyen adá. Miért is midőn a' fentiszelt részvénytársaság nevében 's határozatából Kegyednek legszivesebb köszönetet mondanék, 's az intézetet figyelmebe ajánlanák, vagyok Kegyednek Pesten pünköszt' hava 5én 1839. alázatos szolgája Balla Endre m. k. val. jegyző.“ Ezen színdarab zenéjét zongorára illesztve, magyar és német textussal, előfizetés utján kiadni szándékozik az érdekes szerző, mire nagyérdemű zenekedvelő közönségünket előre figyelemztetjük. —

Borsod megye tisztújító székét május 23kán Vay Miklós b. elnöksége alatt köv. tisztikarral végzé: alispánok: Isó szathmári Király József, 2dik Palóczy László; főjegyző: Okolicsányi János; miskolci járásbeli főszbíró: Genesy László; egri jár. tótfalvai Nagy Ged.; szendrői jár. gombosfalvi Gombos Miksa; szentpéteri jár. Törös Tamás; középponti szolgabíró: Sebi József; tisztifőgyűszek: Rácz János és Bakó János; házi fő adószedő: Dominikovics Lajos; hadi fő adószedő: Losonezi Károly; a' többit közelebb.

Adakozások az árviztől károsultak számára: a' bochnai kerületi törvényszéktől 7 ft. 35¹/₄ kr. és Medve József hosszúpályi plébánostul 9 ft. 10. kr. p. p. Pesten a' tavalyi árvíz által romba döntött házakból még tavaly 1360nak építése kezdetett meg 's közülök 1187 teljesen elkészült; f. hónapj. összerés szerint pedig jelenleg 237 egészen új sé 69 egy részben új ház építése van munkában.

Temesvár, május 21kén: Városunk f. hó 15kén tartá százados ünnepét, a' keblében dühöngött dögvész megszüntte emlékezetére. 1739ki mártius 28án takarított el az utolsó dögvész; a' város, 13 véstetjes hónapig szenvedvén a' ragálymirigy ádázkodását, melly akkor a' mintegy 6 ezerre menő népsége 1/6 részét pusztította el 's növelé a' dögvész keserveit a' falai közt elelem-fogyatkozás miatt kiűtött éhség is, 1739 május 29kén tett, 's a' városi tanács által írásba foglalt ünnepélyes fogadása által siete halálját bemutató járdalat által teljesítették. A' várat délszakaról környező térségen, izletes fasorok közepett sz. Rozália tisztelére szentelve áll egy kised igénytelen kápolna, mellynek szűk falai csöngetyüt rejtnék magukban. De városunk legszomorubb korszaka összefüggésben van e' kápolna szemléletével, a' mult büs képét tünteti az a' fasorok közt sétáló ember szemébe, 's a' dolgok történetében jártas elmét akaratlanul is komoly eszméletekre ébreszti. Csöngetyűje egy század hosszú során át minden máj. 15kén regg. 8 órakor kondul meg, a' szomszéd bel- és külvárosok lakosait osztatlan ájtatosságra élesztve. Maj. 15kén regg. 8 órakor városunk egyháziban összeolvadó versenyben kondultak meg a' barangok, 's a' járdalat közösen tisztelt Lonovics József püspök vezértete alatt a' székes egyházból, a' várositanács, flg. Károly Ferencz gyalogvezéres százada, továbbá a' lovas, és gyalog egyenruhás polgárság, helybeli ezéhek, iskolai ifjuság 's több ezerre menő nép kíséretében, háromszoros hangászkar felváltó zenéje közben, a' petervári kapun, Rozália ká-

polnához, mint kitérített ezéjához, megindult, 's ájtatosságát végezvén, hasonló rendben a' székesegyházba visszatért. A' mult század folytatában két egyházi ünnep alkottatott Temesvárott, egyik a' meghódítási ünnep, „a' töröksegek Eugene szabadiái hg által 1716ban történt szerencsés kiűzetésükre emlékeztető.“ Ez ünnep 1816ban, mint századik évben tartatott. Masika pedig a' főnebb érintett. — Az isteni gondviselés különös példája fordult elő városunkban. Mult apr. 25én Pulz Ján. vargalegény 8 éves fia András, Fabrik külvárosban délután a' Bega csatorna partján néhány társával játszatott, kis idő múlva elváltván többi társától, a' csatorna parthoz közelíté, 's a' vízfélé hajló fáról ágat szakítani törekvék, a' nélkül, hogy távolabb társai észre vették volna, a' mély vízbe esett. A' gyermek víz alá merült, rövid idő múlva felbukkant 's ennek emelése kis kezeit. Mire Tondory Márton kovácsmester Minur nevű uszkárkuttyája a' part felé közelít, 's a' víz fölületén felelbenő gyermek hasztalan törekvésit látván, utána ugrott, mellét borító ruházatát megragadta és szájában tartott terhével partfelé uszott. Az összegyűlt sokaság a' parthoz ért kutyája szájából a' gyermeket kivéve, és szegény szülőinek visszaadta. — Városunktól 2 órányira eső Német-Bessenyo faluban szinte különös történet esett: Frombach Péter, nős, gyermekes földművelő, f. hó 12én egyszerre igen megbetegült. Hozzá tartozó a' helybeli lelkészhez szaladtak, kérők, miszerint a' beteg az utolsó kenetben részesítse. A' lelkész kötelességében eljárta után a' beteg rögtön még rosszabbul érzé magát. Bajain enyhíteni kívánó felesége pohárvízzel akart szolgálatára lenni; de Frombach a' víz láttára ordításokra fakadt, 's minden jeteit adá a' veszettségnek. Rémületes jajgatásnak, 's örültségi helyzete múlása után ismét eszméletre térvén, a' jelen voltak kérdéseket intéztek a' beteghez: „vajjon nem emlékezik e' veszett állattól kapott harapásra?“ A' beteg „nemmel“ felelt, 's lélekisméretesen erősíté, mikép veszett állat látására sem emlékezik. Fölfedezé mindazáltal, hogy Gyarmata helységben lakó Katalin nevű édesanyja 29 év előtt kutyaharapás következtében, midőn ő 14 hónapos volt, 's még anyja tejt szopta, veszettségben halt meg. Gyarmata helység egyházi könyvének megtekintése után Frombach előadása igaznak találtatott, 's a' szerencsétlen legnagyobb polczra hágtott örültség jeleivel kis idő után iszonyu kínok közt csakugyan kimult. — Folyó hó 18kán Henrik bordeauxi hg, Berry hg fia, 10dik Károly unokaöccse, Chambord gróf nevezet alatt, az utolsó francia lázadásban kitűnt szerepeket játszott férfiakból álló kíséretével városunkba érkezék, 's trombitás vendégfogadóba szállott, 19kén helybeli katonaság által tartott katonae gyházi diszkedésben, 's ezután az isteni tisztelthen is részt vett. Mire szállására térvén a' megyei hatóság részről Dessewffy Antal k. tanácsos, első alispán vezérelte alatt megjelent urakat, valamint a' helybeli tisztikart, nyájasan fogadá. Hunyady László korából fenálló fegyvertárunkat megtekintvén, esti 6 órakor az itt állomásozó tábornokságot, 's nevezett alispán urat megvendéglette. Este a' különösen kivilágított színházat, mellyben az „álmjáró nő“ adattott, látogatá meg. Ma utját Aradon keresztül Mezőhegyesnek vevé.

KÜLÖNFÉLE: A' mult számunkban közölt szerencsétlenség történetkor „István“ evezőhajón, következő utasok lelék vízben halálukat: 1) Dunkan Piriei Londonbul, angol gyalogsági haditiszt. 2) Szabó József nagyszilói szabó Pestmegyéből. 3) Chambert le Mellen Washingtonbul, amerikai kereskedő. 4) Allen Robert londoni álgyuöntő. 5) Wassilievich Ignác, zimonyi cs. kir. tolmács. 6) Steinsbergi Wolfinger, salonichii cs. kir. consul. 7) Ibrahim Anguszt, kereskedő Nebuból. 8) Lampe Ferencz, Stürmer ausztriai török követ szolgája. 9) Hofmayer György, Steinsberg consul szolgája. 10) Nui kormányos. 11) Gyoko kormányos. A' megszabadultak ezek: 1) Josef Mihály, angol kapitány. 2) d. Manuel Battenourt, spanyol birtokos. 3) Washington Bonnet, amerikai kereskedő. 4) Charles Swores, amerikai kereskedő. 5) Freland angol ezredes. 6) Guizeppo Spirallo, trieszti matróz. 7) Domenico Ronchi velencei matróz. 8) Buman Adám, velencei kéményseprő. 9) Buschmann, orsovai cs. kir. alorvos. 10) Wamper, lógazdája az orsovai gőzhajótársasági ügyviselőségnek. — F. hó 20kán, pünkösztétűn, egy budai szegény házaspár aranyenyegzőjét üllé a' vizivárosi sz. egyházban. A' férj neve Zeller Mátyás, születésre nézve budai 's különben szabó, de nem mester, kora 80 év 's néhány hónap; neje sombergi születés Ausztriából, homnan mint 10 éves árva vándorla ki férjhez-ment nővérel. Az asszony most 79 éves 's ezelőtt 58 évvel kelt össze férjével, ugyan csak pünköszt hétűn. Legbámulatosabb volt ez ünnepélynél azon esuda, miszerint mind a' két aggastyán egyhangulag állítá, hogy a' lefolyt 58 éven át egyszer sem ezivakodtak. — Liptómegei hírek szerint a' közelebb mult tél igen szigoru volt azon tájon. Még april végén is mindenütt hó fűdö a' földeket, míg végre május olly kellemes idővel köszönte be, hogy a' földművelési munkákat jól el leheté végezni, 's most legjobb aratást reményelhetni. Máj. 10ike óta számos esőzés jár azon vidéken 's kétszár jág is (rivacs) hullott, de szerencsére minden ártalom nélkül. — Hazánk nagyobb részében elkezdék már a' gyapjuyírest, 's a' kényiretű teli gyapju bevéltása sokhelyen igen élénkül halad, az ár pedig 2—3 pgő forinttal drágább a' tavalyinál, noha külföldön némi pangás kezdé mutatkozni a' gyapjukeskedésben. Tiszavidéki kényiretű gyapju mázsája 48—56 pgő for. kel, vadkertié 42—44 p. f.; békésmegyei usztatotté 27—27¹/₂ f. p. — A' losonczyi ez évi teli gyapjuvásárt a' kellemetlen hideg idő miatt máj. 16—17ére halaszták; de mind a' két napon szakadatlanul esett, minek következtében annyira átázva érkezék vásárterre a' gyapju, hogy nem igen volt kedvük vásárlásba bocsátkozni a' vevőknek. Összesen mintegy kétezer mázsa gyapjut szállítanak e' vásárra; de vízessége miatt csak igen csekély része kelt el. A' gyapjuár mindazáltal mégis kedvező volt, 's a' leg-

silányabb parasztyapju mázsájaért 58—60 p. f. fizettek, urasági egynyi-
retüért pedig 70—75 p. f.; legtöbbet vásárolt egy bécsi nagykereskedő.
Külföldiek nem voltak e' vásáron. — Londoni hírek szerint mult 1838ban
32½ millió mázsa gyapju fordult meg az angol vásárokon, mely meny-
nyiséghez hazánk és a' német tartományok 27,506,282 mázsával járul-
tak. — Ungvárott a' máj. 6iki országos vásárkor köv. áron keltek a' ho-
ni termékek; ökrbőr párja 55—60 ft., tehénbőr 25—34 ft., gyapjas
jubbőr 5—8 ft., legfinomabb muskatal dohány mázsája 42—48 ft., kö-
zönséges 12—24 ft., allydohány 8—13 ft., nyers fagyúé 33—35 ft.,
olvasztotté 42—43 fr. 30 kr., sárga viasz 187—192 ft., 20 fok. égett-
bor itezéje 12½ — 13 kr., borszesz 19½ kr., mind váltóban. — Érczes
borvizök által méltán elhírlt erdélyi fürdőink közt, nem utolsó helyet fog-
lal Radna és környéke. A' belfalubeli, a' mintegy másfél órára eső szent-
györgyi, a' dombháti felső és alsó, a' medve — 's mások felett kedves
ízű és erős borvölgyi vasas és egy részben sósvasas vizek évenként ho-
munk minden vidékirül, 's néha a' szomszéd testvér fejdelemségekbül is,
a' különben is regényes tájra, sok látogatót csúditnek. A' vendégek koron-
ként növekvő száma több eddig nélkülözött kényelmet kívánatossá, némely
célszerű javítás eszközését sürgetőleg szükségessé tevő. Történtek is
illy irányban némi intézkedések. Már néhány év óta léteznek a' dombháti
alsó kútnál 's tavaly egy közbuzgóságú vendég által a' borvölgyi vasasvíz
közlekedés felalkalmas terjedelmű hideg fürdő. A' mult 1838ban
pedig Radnát szokottabban látogató vendégek, jelesül a' dombháti kút kö-
rül létező hiányokat tapasztalva, közjó érdekétől lelkesülve, kérelem-
mel azirant folyamodának a' f. igazgató főtanácsához, hogy a' napjótékony
melegétől jelenleg kőfallal elzárt 's faedényben felbuzgó, ital 's fürdő
végett egyszersmind használt dús forrasu borviz, külön ivóra és fürdőre
szabályoztassék, általában célszerűbb karba helyeztessék; a' szentgyör-
gyi nehéz feljárásu kúthoz is padok, a' nap heve 's eső ellen védő fö-
deles hely, építtessenek. Hő részvétellel pártolá kormányzékünk e' folyamo-
dást, 's hivatalosan közlé a' főhadivezérséggel, mely szinte élénk ér-
dekekkel méltányolván azt, rendelményt bocsátott a' székbeli ezredkormány-
hoz, mely szerint a' kútkörüli épületek tulajdonosa, postamester, a' fön-
említett kőfal lerontása, az üvegek 's ivóedények megtöltése végett, szük-
séges külön csatorna-vitelre 's általában a' javasolt szabályozások léte-
sítésire hatólag szólíttatnék fel. Minek következtében a' nevezett posta-
mester ezek teljesítését megígérte, sőt a' fönemlített napsugarjótékony
hatását gátló kőkerítést már le is szedette. Hiteles kútfők szerint, a' ka-
tonakormány rendelését arra is kiterjesztendő, hogy Radnán, a' most
meglevő koresma helyére, nagy 's minden tekintetben alkalmas vendéglő
építtessék. (E. H.) —

Amerika

Ujyorki lapok szerint: „Baudin hajóvezér a' mexicói kormányal
tudatá, hogy ő az ellenségeskedést ismét elkezdendi, ha a' békeszerző-
dést mart. 20aig helybe nem hagyandja. A' kormány válaszólag oda nyi-
latkozik, miszerint a' helybenhagyásra megtéve ugyan a' lépések,
de a' felebbi határidő igen rövid; mire a' határidőt mart. 27keig halasz-
ták 's a' szerződést 27kén Antonio Lizardo hadi szállásán a' hajóvezér-
rel közölték is. A' francia consulok Mexicóban hivatalkörbeli munkál-
kodásikat szándékoznak megkezdeni, 's az ügyviselő april 10kén Ve-
racruzból Mexico városba utazott. —

Ujyorki april Saig terjedő lapok Baudin hajóvezér iratát közlik az
ujyorki francia consulhoz, melyben többi közt írja, miszerint Gorostiza
és Victoria mexicói meghatalmazottakkal egyezkedést és szerződést kötö,
's a' két meghatalmazott mart. 10kén visszautazott Mexico-városba, a'
szerződés helybenhagyatása végett; 's egyuttal Victoria tábornok kérelmére,
15 napi fegyverszünetet engedett. A' veracruzi kikötő minden lobogóju hajó-
nak nyitva áll; az árúknak az ország beljébe vitele meg van engedve a'
fegyverszüneti idő alatt. Amerikai lapok még következőleg tudósítanak:
„A' francziák a' szerződés következtében részletes (apró) kereskedési jog-
got nyernek, mit ezelőtt olly makacsul megtagadtak; a' francia kormány
600ezer dollárt kapand kárpótlásul; a' Mexicobul kiűzött francziák kár-
pótlást nyerendnek; a' mennyiség megfizetése iránt a' britt követség ke-
zeskedik. Baudin hajóvezér elégtételt kapott azon méltatlanságért, mellyel
Santana 's Bustamente elnök a' veracruzi csatároli tudósításaikban ellene
viseltetének. A' hajóvezér lemondá ellenben a' hadi költségek visszatérít-
tetéséről a' mexicói pénzügy szomorú helyzete miatt 's megegyezék ab-
ban is miszerint a' szerződés ne hajóján, hanem a' szárazföldön irassék
alá, nem akarván a' mexicóiak nemzeti érzelmeket megsérteni. —

Portugália.

Lissaboni april 29ki levelek szerint, néhány napra, miután a' gaz-
dag örökösű 600ezer tallér évi jövedelemmel, Povoá gróf leánya, elére
12ik évet, Fayal marquisval, Palmella hg legidősb fiával, megtörtént az
ünnepélyes összekelés 's így a' pör főpontja végre föl van oldva. Kétségenkül
fog előgördíteni, mit amál is inkább híhetni, mert az a' legszemtelenebb
hazugságokat már most sem által nyomtatásban szétterjesztgetni, a'
házasságot erőszakosnak nevezve. — Noha rég időtől postán pénz senki
nem küld, mult héten mégis kirablák a' vianai 's villa-do-conde postá-
kat; miután a' felügyelőt 's kocsist háttal egymáshoz köté, a' taskákat
felkutatták, a' leveleket összerombolták, 's az összekötötteket magokra
hagyák, kiket a' közel helységebeliek szabadítanak meg. A' rablók föl-
fedezése igen bajos, mert olly hirtelen jelennek meg, mintha földből te-
remnének, 's eltűnésök is hasonló. Mivel megtámadáskor álarcsosok,
híhetőleg a' szomszédok lakosi ők, kik álarcz alatt üzük undok mester-
ségöket; némelyekre ujjal mutatnak, és szájrulszájra jár, hogy ez vagy
amaz rablócsoporthoz tartozik, de, kielőtt kedves az élet, az tanukép

nem lép föl ellenök. — Az új minsterségalakulás óta politikailag minden
csendes, ha kivesszük egy pár lap okoskodásait felette; a' chartisták
nem rejtegetik boszorkodásukat, miszerint hatalomra jutások ideje mind-
inkább távolabb esik. Legnagyobb figyelmet gerjesztett a' hadminister
kérelme a' kamarák előtt das Antas és Fontouro, két szabadelmű katona,
végett az oportói, 's algarbiai kormányzóság felvállolhatása iránt. Das
Antas azonnal meg is kapá az engedélyt, a' másokra nézve a' követkamrában
keletkezett vita még nem ért véget; a' hadministerség azon lépése hibás,
hogy a' katonaság nagyobb részit tulságos vezérekre bizza. —

Spányolország.

(Espartero elfoglalja Quardaminot. A' királyné három új ministert
nevezki. Elegg.) Bayonne május 15ikén: San Sebastiani, május 11iki
levelek egyhangulag ismétlik Ramales elfoglaltatását Espartero által, ki a'
quardaminói erősséget is azonnal megtámodá 's rövid ostrom után szinte
elfoglalá, 300 carlospártit ejtvén foglyul. Május 10iki rendeletében Pita
Pizarro, Chacon és Hompanera ministerek lemondását elfogad-
ván a' királyné, helyettük ideigleni ministerekké Vigodet, Arrago és
Jose Fervaz urakat nevezé ki. — Navarrában Diego Leon tábornok Bo-
runda völgybe nyomult, mellyet 1834 óta egyszer sem látogatónak meg
a' királyné serei. Ha ottez uttal erős állomásba sikerülend helyezked-
niök, ugy ez minden esetre sokkal fontosb esemény leend a' ramalesi
vonal-visszafoglalásnál. Mert Borunda elfoglaltatása egyenes összekötte-
tést nyit meg Vitoria és Pamplonaközt, 's mind azon szorosnak bírtokába
helyzi az alkotmányosakat, mellyek a' carlosiak amescoasi erősített állo-
másra vezérlenek. — Madridbul négy posta maradt el. Közliedelem,
miszerint a' főváros és Saragossa közti közlekedést Cabrera valamely csa-
patja szakasztá félben, melly Tarragona közelében keményen elsáncolva
áll. Cabrera ezáltal híhetőleg folytonos összeköttetést törekszik fönartani
Navarrával. Az estellai száműzöttek azon véleményt terjesztik, mikép
Cabrera 15 ezer emberrel Maroto zsarnokságától szándékozik fölszaba-
dítani a' trónkövetelőt. Taragual nem halt meg sebeiben, mint több lap
hamarkodva jelenté. A' trónkövetelő rendeletet bocsátá közre, mellyben
ígéri, hogy mindazon száműzöttek bocsánatot adand, ki 30 nap alatt
bebizonyítandja, miszerint hazája ellen tetemesül nem vétkezett. —

Anglia.

(Peel nyilatkozata az alsóházban és Russell válasza.) Az alsóház máj.
13ki ülésében Russell azon jelentése után, miszerint a' whig minsterség
ismét átvevé munkálkodását, Peel következőleg nyilatkozik: „A' parlia-
ment és nemzet őszinte felvilágítást kívánnak tőlem nyílt házban. Mel-
bourne l. a' királyné nevében hatalmaza föl engem arra, 's így jogom
van fölvilágítást nyújtani. (Halljuk!) Kicsinysegekrül hallgatni fogok; ha
mindazáltal hézagot találna nyilatkozatomban az átelleni ns lord, ám fi-
gyelmeztessem, 's minden kérdésre határozottan 's tartózkodás nélkül fo-
gok válaszolni. Május Skán délutáni 2 órakor ő föls. parancsára a' kir. pa-
lotába menék. Az előttem ott volt Wellington hg oda nyilatkozik, miszerint
a' kormányra nézve legnagyobb nehézség az alsóház leend, minél fogva ő
még egy olly férfi meghívását tanácsolja, ki, mint minister, az alsóház-
ban ülend. A' hg engem nevezett a' királynénak. Ő föls. azon megjegyzés-
sel szólta fölengem tehát minsterség-alakításra, miszerint előbbi minster-
ségétől nagy sajonnal vált meg. (Tetszés a' ministeri padokrul.) Mondá
továbbá ő föls., hogy előbbi minsterségével minden tekintetben tökélete-
sen meg volt elégülve, 's csupán önként történt lemondása következtében
kelle attól megvalnia. Én felelém, mikép helyzetem komolyszerűségét
tökéletesen ismerem ugyan, de azért kötelességemnek tartom, mindent
elkövetni többségnyerésre az alsóházban, amál inkább, mivel én oko-
zám azon zavart, melly most ő fölségit nyugtalanítja. Elfogadám tehát
a' minsterség-alakítást, más napra igérvén a' kormányzati terv előter-
jesztését. Skán tanácskozám politikai barátimmal, 's benyújtám a' tudva
levő névjegyzéket a' királynénak, azon nyilatkozattal, mikép Wellington
hg olly tárczát ohajtna elfogadni, melly ne kényszerítse őt a' felsőházi
vítak vezérletére. Ő föls. fontos munkakört ohajta betöltetni a' hg által,
mit elintézhetőnek tarték. 9kén a' tiszteleti hölgyek változtatása miatt
nehézségek támadtak. E' tárgyról a' ns lord (Russell) sürgetése nélkül
többet nem fogok szólni. Politikai barátimmal közlém ő föls. udv. hölgyei
iránt hasznosnak vélt tervemet. E' hölgyek nagyobb részét egyébiránt
nem is volt szerencsém ismerni. Kezembe vevén az udv. névtart, mon-
dám barátimnak, miszerint a' kamarahölgyeken alul levőkben nem kívá-
nok semmi változtatást tenni. (Tetszés az ellenzési padokon.) A' magosb
ranguakra nézve pedig ellenben azt jegyzém meg, mikép azok elődink-
kel közel ronkságban állván, önként ki fognak lépni hivatalkörükből.
(Ujabb tetszés ugyanazon oldalon.) Oda nyilatkozám határozottan egy-
szersmind, miszerint igen fontosnak tartom, hogy az udv. hivatalokban
némi változások történjenek, 's néhány hölgyet ajánlék a' királyné mellé.
Másnap előterjesztém határozatomat a' királynénak, mellyre következő
választ nyerek: „A' királyné, sir Peel indítványát a' kamarahölgyek vál-
toztatása iránt megvizsgálván, ezen, szokással ellenkező, rendszabályt nem
hagyhatja helyben.“ Három óra mulva e' levél kezemhez juttát irásban
bizonyítám. (Itt fölolvásá a' szónok az idézett levelet, mellyben előbbi
ajánlatihoz szoroson ragaszkodék, 's aztán folytatá beszédét.) Sir, le-
gyen itt már most szabad némely hírekre válaszolnom, mellyek azon szem-
élyek iránt szerte szárnyaltak, kiket udvari hivatalokra ajánlék. (Halljuk!)
Liverpool grófon kívül, kit maga ő föls. is ohajta, Ashley és Sidney
lordokat ajánlám, mivel reménylém, hogy személyök kedves leend a'
királyné előtt. (Halljuk!) Állíták, mikép én valamennyi udv. hölgy el-
bocsátatását sürgetém, 's köztük Lehzen barónőt is, ki, mint tudjuk,
ifjusági első barátneja a' királynénak. (Halljuk! Halljuk!) Kitélőzt elő-
ször hallám, annak azt válaszolám, hogy négy év óta most hallom először

említetténi e' hölgy nevé, melyet soha nem mondek ki a' királyné előtt. (Tetszés az ellenzési oldalról.) Sir, én azért mellözém el a' ministerség-alakítást, mert kivétel nélkül minden hölgynek meg kellett volna maradni udv. hivatalában, mivel csak úgy reménylék győztesen küzdhetni az ellenem tornyosulandó nehézségekkel, ha ő föls. egész bizalmával ruházott volna föl. (Sibthorp ezredes hangosan tetszést rival, mi közkacajjt gerjeszt.) Véleményem szerint a' határtalan kir. bizalom soha nem volt olly mellözhetlenül szükséges, mint e' pillanatban. (Tetszés az ellenzési oldalról.) Az angol ministerelnökségnél fontosb hivatal az egész művelt világban nem létezik. (Halljuk!) Sir, én kész valék elfogadni e' hivalt; de mostani viszonyink következtében kötelességemnek tartám, minden pártolást követelni, mit megnyerni reménylheték. Először is e' kérdések tüntek szemembe: India, Jamaica és Canada helyzete; de egyszersmind hazánk, mellynek több tartományiban szárandó kiesapongások uralkodnak. Volt e' idő, mellyben nehezebb lett volna e' kérdéseket eldönteni, mint épen a' jelen pillanatban? (Halljuk!) Szükségesnek tartám megvizsgálni: vajjon képes vagyok e' mostani parlament alatt ezelszerűleg vezérteni a' nyilvános ügyeket. Parlamentfölosztatást ezuttal nem tarték tanácsosnak, mert az ország jelen ingerült állapotja nem bir el még több izgatást, 's így minden esetre előleg a' mostani alsóházzal kellett volna szerencsét próbálnom. De minő volt helyzetem a' mostani parlamentben? Kisebb számmal kellett volna kormányzashoz fognom. (Halljuk! ellenkező értelemben.) Ha már e' ház teljes bizalmát nem bírom, nem volt-e kötelességem, legalább a' koronát követelnem? (Halljuk! ellenkező értelemben.) Ó föls. ministeri a' jamaicai kérdésben 5 szónyi többséggel léptek vissza, 's e' szerint nekem ez ügyet ugyanannyi kisebbséggel kellett volna átvennem, 's ezenkül még tíz tisztos követ ur szavára nem számolhaték. (Kacaj és tetszés.) Első küzdsre az elnökválasztás szolgált volna alkalmul, melly könnyen parlamentfölosztatást okozandhatott. Irland legtöbb bajt szerzett volna nekem, a' királyné mostani udv. hölgyei miatt, 's így vissza kellett adnom a' kapott meghatalmazást. Russell válasza amnyiban öszpontosult, hogy a' királyné egész udvara elbocsátatását gondolá Peel által sürgettetni, azt pedig nem engedheté meg, 's így kénytelen lónaz előbbi ministerséget hivatala elfogadására ujra megkérni. —

(A' parlament május 27ikeig elhalasztva. Hirlapi gúnyozik Peel alkudozásáról a' királynéval.) A' május 15iki alsóházi ülésben Russell indítványt tón a' parlament ülések május 27ikeig elhalasztása iránt, melly napon aztán kimondandja nézetit az elnökválasztás iránt a' kormány, ha a' mostani alsóházi elnök csakugyan megmaradna lemondása mellett. Jamaica ügyében május 30ikán teendnek indítványt a' minisiterék. Az elnök újra ismétlé lemondási szándékát, 's haláját nyilvánítá a' háznak folytonos gyámolításaért. Wynn esudálkozását fejezé ki, hogy olly ingerült állapotjában halasztják el a' házat, holott kívánatos lenne inkább a' fegyverkiosztást és törvénytelen népgyűléseket gátolni; Russell azonban oda nyilatkozék, miszerint jobb a' főálló törvényekben bizni, mint új meghatalmazásokat követelni legsürgetőbb szükség nélkül, mivel ő mindenkor tapasztalá, mikép a' ministerség rendkívüli rendszabályi csak rokonszenvet szoktak gerjeszteni azok iránt, kiknek lépései különben foganat nélkül enyésztek volna el. (Tetszés.) Történhetnék ugyan, hogy talán szükség parancsolná a' fegyverkiosztást gátolni rozszakaratu emberek közt; de e' részben a' kir. fölszólítás már legkedvezőbb sikert gyakorol. Attwood itt óvást tett, mert a' szabad fegyverviselést senki nem tilalmazhatja Angliában. Russell ezt épen nem tagadá; de visszaélések ellen mégis a' törvények büntető súlyát gondolá használhatni. Humevéleménye szerint szigorubb vizsgálat után kétségtelenül fogna bebizonyulni, mikép sokkal nagyobb e' tekintetben a' zaj a' tulajdonképi veszélyenél, 's itt nem erőszakról kellene gondolkozni 's büntetésről, hanem inkább megvizsgálni a' nép panaszt és orvoslani. E' közbenszólalkozás után május 27ikeig elhalasztá ülést az alsóház. — A' radical Spectator, mivel pártjabeli ministerséget ohajta, vagy tory kormányt, mellyel hathatósbban lehetett volna ellenkezni, rendkívül neheztel a' whigeknek ismét kormányra jutásaért, 's következőleg nyilatkozik: „Sir Peel Róbert furfangos eselszövő ugyan, de nem eléggé ügyes. Kormányzati ösztönbül kellett volna tudnia, hogy nem tanácsos udvari hölgyekért ezivakodni a' királynéval tetemes alsóházi többség nélkül. Előbb 450 toryt kellett volna szerezni az alsóházba, 's a' királyné bizonyára megadandá magát, 's a' whig hölgyek távozni fogtak volna az udvartól. Peel bakot lött, még pedig életében nem először. De nézzük már most, mi fog ebből következni? Melbourne vagy az előbbi anyagból rakja össze a' ministerséget, 's ez esetben rövid idő múlva ismét megsemmisülend az; vagy új embereket 's elveket állít föl; vagy pedig nélküle létesülend ministerség új emberekbül 's új elvekkal. E' két utóbbi esetben néhány öreg whig elpártolna a' kormánytól, 's a' ministerség nem tarthatná ön magát új választások nélkül. Mult szerdán dicső látvány nyílt előttünk a' toryk szokott mulató helyein. A' jó toryk győzelmi mámore határtalan volt. Sir Peel a' királynénál vala 's ministerség-alakításra kapott tőle meghatalmazást, 's a' számos évi ministerelnök in spe valahára ministerelnök fogott lenni de facto. Carlton-clubban minden arez örömtül csilloga. Minden tekintet legmélyebb titokfátyol alatt azt látszék mondani: „Köztünk maradjon! Peel érettem küldé; hivatalal kínál. Rövid idő múlva többet.“ Itt ott nagy fontosságot mutató főnemest lehete látni, mikép lépdelt büszke leereszkedéssel szerte az utcákon, mindenkit nyájasan köszöntve; fejében gyönyörű eszme villant föl: őt bizonyára fényes követségi állomással kinnalandja meg Peel kormánya. Ministerséget természetesen kevesen várhatának; de mennyi apróbb 's igenjöl jövedelmező mellékshivalt! Nem volt 20 esztendő s főrangu tory, ki követségi titoknokot vagy legalább segédet nem pillanta meg, midőn aranyramaju tükrébe tekinté. Hah, mi-

kép fogtak volna ők gondoskodni a' haza javáról és adósságikról! Minden pohos aggastyán azon fohással tekinté száraz lábszárira: „Milly jól illenek ide a' térdszalagrend!“ Igen uram, de itt nehézségek tornyosulnak előnkbe. „Való, de épen Peel am azon ember, ki minden nehézséggel derekasan meg tud küzdeni.“ De a' királyné? „Oh, Peel azzal is hamar kész leend.“ 'S az armányos orangisták? „Dóreség! Percival számára hivaltat kenjetez tapaszul, Roden grófon pedig sarkantus csizmával lépjetez keresztül. Nem, nem! Peel már elírkolá a' whigek lábai alatt az irlandi ösvényt.“ Canada? „A' whigtörvény 1840ik év végeig nyugalomra helyezé e' kérdést, 's ha akkorra nem lesz kész az új alkotmány, tehát hosszabbítani fogjuk azon hasznos kényuraságot, mellyre a' gyarmatoknak, mikép azt a' whigek erősítik, olly nagy szükségök van.“ A' pénzügy? „A' gáncs, zavart állapotja miatt, elődinket sújtja. Minden jól menend. Ne csevegjetez nekünk nehézségekrül.“ De általános parlament választás nem igen kellemes dolog. „Igaz, de a' jó régi divat szerint hét évre választnak meg bennünket, 's ezt ismét a' whigeknek köszönhetjük; ha pedig pénzbe kerülnek a' választások, am legyen, ni évdijakkal bírandunk lefizetésire, 's ezzel nem dicsekedhetek ellenünk.“ Illy okoskodások közt mindent rózsaszímben láttak a' toryk és veszélyt épen tavulról sem gyanítának; annál inkább meglepé tehát őket az alkudozások váratlan megszünthe, melly a' whigek ba átit új letre derité. — Az ország megyevárosiban már mutatkozni kezd azon forrongó mozgalom, melly az általános parlament választásokat rendesen mindenkor meg szokta előzni. Több egészen új vagy az utóbbi választásoknál megbukott jelölt ismét járni kezd a' választókat, 's különösen a' radicalok igen élénk munkásságot fejtnek ki. Az ismert Thompson ezredes Hull képviselőségeért szándékozik választási harcmezőre lépni. — Május 13kán némelly börtönökét látogata meg az orosz trónörökös a' németalföldi hggel, 's utóbb az örültek házáat is megtekinté és Whitbread óriási sörházát. 14ikén mind a' két hg udvarlaton volt a' királynénál, 's a' nap hátra levő részét Egerton l. és Sutherland hg képesarnoka szemléletével tölték. Estenki rendesen számos vendég mulat a' nagygnél. A' M. Herald számos jótétet emlit, miket az orosz trónörökös Londonban tartózkodása óta elkövetett; a' nép azonban neheztelve olvassa az illyesmit, 's több vasárnapi lap nyíltan kikelt illy, a' nemzetet lealacsonyító, alamizsna-osztogatások ellen. Wellington hg indítványára egyik londoni társulat tiszteleti tagjaul választá a' nhget; de szükséges véleményül ellensúlyul még ugyanazon este Czartoryszki hgét szinte azzá nevezé ki. — Az országban uralkodó ingerültség koránsem olly veszélyes, minőnek azt a' toryk kürtölgetik. Manchesterben 8 chartista elfogatása után egész héten át pillanatig sem volt zavarva a' közösend. Woolwich- és Bristolban mindazáltal újra kiesapongásokkal félnek. Vincent, az ismert nép barát, zendítő beszédek miatt mintegy négy más vádlatl együtt rövid idő múlva eskütszék elibe fog állíttatni. — Rundschit-Singh, némelly magányos tudósítások szerint, meghalt. —

Franciaország.

(A' zendülők felszólítása. Elegy.) A' máj. 12ki zendület indítóit biztosan még most sem nevezhetni meg, némellyek Napoleon hg pártolónak tulajdonítják azt, mások republicanusok munkájának nevezik. A' május 12iken Lepage fegyvertárában lett felszólítás ez utóbbi állítást látszik igazolni, mert hangja republicanus főbül származik; tartalma imez: „Fegyverre, polgárok! Űtött a' sors órája az eluyomóknak. A' gyáva zsarnok kaczagja a' tuileriákban azon éhséget, melly a' nép béleit szüggatja; de büneinek mértéke telve már; végre bünhödni fog. Az elárulatott Franciaország 's rokonink vére boszuért kiált hozzátok; legyen borzasztó e' boszu, mert sokáig késett; erjen véget valahára a' rablás, 's jusson a' törvényszerűség diadalmasan szilárd alapokra a' királyság és főnemesség ronjain! Az ideigl. kormány katonai parancsnokokat rendelt a' harc vezérletére; e' parancsnokok körökbül szármoznak; kövessétek őket, mert ők diadala vezérledek titeket. Kelj föl nép 's ellenséged eltünpednek, mikép vihar elött a' por; üsd és semmisd meg irgalom nélkül azon zsoldosakat, kik önkéntes büntársi a' zsarnokságnak! de nyujts kezet azon katonának, ki körökbül származik, bizonyára nem fog atyagyilkos fegyvert emelni ellened. Előre! Eljen a' respublica! Blanqui.“ E' Blanqui ügyvéd már rég óta ismert főnöke a' parisi respublicai pártnak 's több politikai pörben fordult meg törvényszék előtt, különösen pedig a' titkos löpörgyártás miatt, melly alkalomkor titkos társulati névjegyzéket is találtak nála. Társa Barbès ügyvéd volt, ki az aprili vádlottak mellett szóla. Chatelet-téren Barbès az őrt, Blanqui pedig a' tisztet ölé meg. Barbès maga megsebesült, Blanqui pedig eltűnt, 's még eddig nem akadhott nyomába a' rendőrség. — A' halottak száma mindkét részrül, mint mondják, 300ra megyen. Ballon és Pelion ezredesek veszélyes sebeket kaptak. — Bassano (Mare) hg máj. 13ikán meghalt. — Parist egészen lecsöndesültnek mondják az ottani lapok. — A' pairszék 11 nyomozó bíró nevezé ki a' májusi zendület indítóit ellen munkalkodásra, mit igen neheztelve emlit a' szabadelmü sajtó, mivel ez által az eskütszékét rendes joggyakorlatától fosztja meg a' kormány. E' népszerűtlen tett még gyűlöltebbé teendi a' ministerséget. —

(Az öszművészeti tanulók nyilatkozata.) A' jour. des Débats egyik legközelebb száma azon hirt közlé, miszerint az öszművészeti intézet növendéki puskalövésekkel fogadák a' zendülöket, minek következtiben így nyilatkozának a' nevezett ifjak: „Az öszművészeti intézet növendéki szükségének látják az Ön tegnapi lapjában (az irat a' jour. des Débats szerkesztőjéhez van intézve) olvasható előadást nyilvánosan meghazudtolni. Ön állítása szerint a' növendékek azon gyalázatosságot követék el, hogy lefegyverzett, üldöztetett, 's menedéket kereső szegény embereket puskázással fogadtak, 's hármat közülök agyon is lötték. Ez tökéletesen alap-

talan. A' növendékek halottvivő fegyvertelen polgárokat láttak, kik kíséretül hívák meg őket. A' növendékek e' férfiakat visszavonulásra inték, azon megjegyzéssel, hogy mivel a' vitától eddig távol maradtak, most már nem tehetik magukat részeseivé. Reménységükben esalatkozva, visszavonultak e' férfiak. A' még hátra maradtakra hatósági örök rohantak 's ketőt, az öszművészeti intézet előtt, a' növendékek nem csekély boszusárára, fölkoncozoltak. Ez a' dolog valódi története, melyért böcsületünkkel kezesskedünk. A' hatóságörégi kapitányok panaszt emelének a' hadministernél e' nyilatkozat miatt, 's ez parancsot adott a' növendékek megbüntetésire; mi azonban alig leend eszközölhető, mert maga az intézeti parancsnok, Tholozé tábornok is megegyezett a' főnebbi nyilatkozvány közrebocsátásában. Több házkutatás után igen számos elfogatás történt és sok helyen fegyvert 's löport találtak rejtve. Azt hiszik, hogy ezuttal megszé ágazó öszzeesküvésnek jutandnak nyomába, melynek gyökerei egész Strassburg, Lille és Lyonig terjednek. A' mérsékpártiak ítőznek e' vizsgálattól, leginkább azon elvből, hogy majd igen sok olly dolog is találna napfényre jutni, melyet inkább örök homálynak kellene borítani. A' vádlottak száma összesen 300nál többre terjed, melyet örömet leolvasztana a' kormány, hogy kevésb botránnyárgy jöhessen szóba a' pairszék előtt, mert meg van győződve, mikép a' vádlottak nagy része ítélőszék elibe állíttatását olly dolgok megpöndítésire fogja használni, mikről egyébként legnagyobb vakmerőség nélkül nem igen szólhatni. Lesz pedig majd elég fiatal tüzes ügyvéd, ki ez alkalmat lelkesüléssel használandja; mi iszonyu következményü lehet a' most is ingerült népézésre 's annyival inkább, mivel a' vádlottak sokasága miatt vége-hossza nem lesz a' törvénykezésnek. A' zendület alatt Orleans hg sajátkezüleg osztá töltéseket a' tületriák udvarában a' katonaságnak, mi tetemesül esőkkenté népszerűségét. —

(Lapvélemények az új ministerségrül.) A' frankfurti főpostahivatali lap „Itéletek Soult ministerségrül“ cím alatt ezeket közli: „A' mart. 31kén világra jött ideigl. ministerség 42 napig élt, 's majd ugyanazon órában hunyt el, mely Maret-Bassanora nézve utolsó volt, ki három napig viselé az 1834 nov. 10ki ministerséget. Az ideigl. ministerség botránnyárgy volt a' pártok szemében, 's mindnyájan minden áron törekvének azt eltávolítani; most a' zendülés közepett állandó ministerséget adott az országnak Lajos Fülöp, 's ez botránnygerenda lett a' többség szemében. A' Temps ugyanis így nyilatkozik az új ministerségrül: „Földlá é Soult ministersége a' fordulatot? Valóban nem! A' zendület kiütése nélkül még most sem bírnánk ministerséggel. Passy falun volt, és sietve hozák őt elő; Teste urat sürgetve unszolák tárczavállolásra; 's Dufaure már ágyban volt, midőn éji 11 órakor ágyából kiragadák őt és a' kir. palotába vivék. A' balközép férfainak szolgálatit a' zendület nevében követelék; Dufaure szeretett volna barátival tanácskozni; de nem nyerheté meg az erre szükséges időt, mert a' ministerségnek el kelle készülni, 's valóban el is készült. Ha megvizsgáljuk szerkezetét, számos könnyű oldalra találandunk abban. Parlament szellemi ministerségnek kellett volna lennie, és Soult csakugyan nyilvánítá is a' követkamrához intézett rövid beszédében, miszerint az első pont, mellyben társival megegyezék, ez volt: szabad mozgása a' felelős ministeri tanácsnak. E' mondásakor bizonyosan sokan sohajtának: „Bár igaz volna!“ Soult a' külügyi tárczát bírja. Sokan nem akarják hinni, hogy a' vitéz tábornagy ministeri és parlamenti függetlenséggel viselhetendé e' hivattal. Az új ministerség össze nem illő keverék a' többi próbált ministerségi módosításokból, 's e' négy parlamenti főnök; Guizot, Dupin, Thiers és Barrot kimaradt belőle. Röviden, az a' kérdés most: eselszövény é a' Soult féle ministerség, vagy szükségpótlás, vagy kijátszás, vagy pedig épen némi engedély? Gyümölcsiből rövid idő mulva meg fogjuk ismerni a' növényt.“ A' National így szól ugyan e' tárgyról: „A' máj. 12ki zendület előtt udv. szellemben volt szándék véget vetni a' ministerségi fordulatnak, azaz Molé lelkével rokon férfiakból alakítani ministerséget; mivel azonban a' nemzetörég hűden viselé magát, tehát visszavonultak a' zendület elől, és némi csekély szabadalmúséget elegyítének az állandó ministerségi anyag közé, mi az ügyintézők böcsületére 's értelmére nem legfényesb világot áraszt. Egyébiránt az olly nemzet, melly azokhoz hasonló férfiakkal bír, kik tegnap a' parisi utczákban küzdének, nem nézheti el sokáig türelmesen, mikép szabályozzák gyávasági rendszabályok szerint diplomatiái viszonyit. Midőn azon vitézségrül 's hősi elszántságról szólunk, mellyek e' szomorú tusában kiténtek, ugy nézetünk szerint e' kifejezések egyenlőn alkalmazandók a' nemzetörégre, sorkatonaságra, és azon polgárookra, kik szánandó viszály következtében amazokkal kardélre kerültek. Miután minden zendületi gondolat ellen határozottan küzdünk, azt pedig, mi mégis megtörtént, keserűen fájlaljuk, tehát bátran mondhatjuk: a' külföld tisztelettel kénytelen tekintni azon nemzetre, melly azokhoz hasonló férfiakat bír keblében, kik a' torlaszok két oldalán egymással szemközt állottak; azok pedig, kik illy nemzetet félelem által akarnak kormányozni, nem ismerik annak szellemét, 's nem tudják, milly helyet kell Európában elfoglalva tartania. Soult nyilatkozata olly ingatag, hogy azt bizvást használhatta volna bármely más ministerség. Mi tiszteljük a' tábornagy katonai érdemeit, de politikai hasonvetelenségét mindenki ismeri. Honnan veendő azon gyors áttekintést, mellyet multhatlanul megkíván a' nyilvános ügyek kormányzata? Kitől kölesönzendő a' gyűléseken uralkodó ékesszólást? Hol tudománya és szilárdasága a' korona személyes cselzattal ellenállásra? Az öreg katona alkalmas lehet ugyan hadi dolgok intézésire; de, kinek juthatna komolyan eszébe, diplomatiái szerepet bizni reá? —

Törökország.

Alexandriai máj. 7ki hivatalos tudósítások következtében, mellyek máj. 17kén érkezének Triesztbe „Mohamed“ ausztriai gőzösen, azon

hir érkezék Syriából, miszerint a' nagyur csapati Bírnel (Orfa 's Aleppo között) az Euphrát folyamon átkeltek. Ennek következtében Ibrahim baba Danaseus, Hama és Homs környékü állomásozó csapatának parancsot ada Aleppo felé vonulásra. Az alkirály e' híre april 29kén azonnal fíához, a' Syriában állomásozó egyiptusi csapatok főparancsnokához, azon rendelményt bocsátá, miszerint legyen előrelátó vállolatiban 's mihez se kezdjen, míg a' szultán csapatának mozgalmá tettleg be nem bizonyul. Alexandriában általányosan hiszik, hogy a' nagyur csapati vizsgálódás végett nyomultak előre, 's lihetőleg az egyiptusi hadsereg megérkezte előtt visszavonulandnak a' folyamon, melly a' két birtok közti határvonalat képezi.

Németország.

(Schiller képszo-brának lelepleztetése.) Stuttgart, máj. Sán: Schiller képszo-brát több ezer részvevő körében épen most leplezék föl egyszerű szertartással; a' város kapujá, a' számtalan vendég ünnepléses fogadtatására, föl valónak ékesítve, 's tegnap este a' szobor körül minden előkészületet megtevének; maga az emlék minden idegenszerű diszítványtúl ment vala; bevégezése azonban majd az utolsó percig terjeszkedék 's csak ma reggel lön egészen kész, 's ekkor könnyü köpeny (leplezet) födé, melly a' lépesőkig nyult le. Tíz óra után kezdének mozgni az itteni 's vidéki énekegyesület tagjai, szám szerint ezerötszázan, kik zenével 's lobogókkal az új iskolaházból és a' Schiller-társasággal, hatóságokkal 's több tiszt. vendégekkel egyesülten, az ünneplés helyére vonultak; itt a' közönség számára kijelölt tér, a' mellékutczák 's házak ablaki telve valónak embertömeggel. Az emlékszo-br ellenében föllállított alkotványon foglalt helyet Schiller család, az idegen vendégek, a' statushatóságok, a' fő törvényeszek, a' diplomatakar, az országgyűlés küldöttsége 's Marbach Schiller születési városa küldöttsége. Az énekegyesületek a' szobor hátulján 's mellette föllállított alkotványt foglalák el; a' társaság, városi tanács, községek küldöttei, 's építészek az emlékszo-br előtti 's körülü tért lepek el. Az ünneplést Lindpaintner által szerzett cantatával kezdék meg, melly jeles mű igen nagy hatást tön, az utolsó szakasz éneklésekor a' leplet lassan vonták fel, erre minden harang megkondult; a' lepel akkor egyszerre lelebbent, a' zene megszűnt hangzani 's ezer torok éljennel tölté be a' léget; ugy látszott, mintha a' kép maga, megunva olly sokáig elföldöztetését, lökte volna le burkát. A' képszo-br okozta benyomás örökre felejtethetlen marad. Több dal-eléneklése után az emlékszo-brnak a' város kezébe ünnepléses átadása következék 's a' társaság nevében elökönék e' tárgyat illető beszéde, ki átnyújtá az oklevelet a' városbíró kezébe, mellynek lényegesb pontjai a' várost kötelezik az emlékek örök időkig őtalmazására 's fontartására, mint arra is, hogy mostani helyerül csak a' legsürgetőbb esetben tétethi máshová 's illy esetben is a' tárgyhöz egészen illő helyerül köteles gondoskodni; több dal rekeszte be az ünneplést. Lakoma egyesité a' jelenlevők nagyobb részit, mellyen több áldomást üritének Schiller árnyékára, mire fíja köv. válaszolt: „Schiller család nevében szölok, kinek emlékét ma Würtemberg — Németország — ünnepli, azon Schiller-család nevében, melly boldogult atyjok szellemében, hálával szemléli a' jelen 's utóvilágtól megismertetését. E' pompás országnak köszönheti Schiller ifjusága hatásteljes éveit 's ha további hivattása korán elvoná is hazájától, még sem tagadá meg soha is hazája iránti szeretetét. Szilárdul würtembergi maradt ő akkor is, midőn összes Németország sajátjának nevezé. Würtembergiek! Nemes király a' ti fejedelmetek, 's országá kormányzatában böles, nagy 's derék hadvezér hírével koszoruzta magát. És jeles férfiak számos sora diszesíti ez országot, mit e' jelen gyülekezet is tanusít. Éljen a' würtembergi király 's derék népe!“ Este a' színházban Schiller „Wallenstein halálát“ adák, 's utána bengáli tüzzel világíték ki az emlékszo-brt tereztül.

(Dunin érsek fölötti ítélet.) April 26kán tevék közhírré a' Dunin érsekrüli ítéletet, melly lényegileg következöt foglal magában: „A' poseni 's gneseni érsek, Dunin, fölségsértés 's népnek a' kormány elleni lázítása vádjátul felmentetik ugyan, de engedetlensége 's önféjüleg a' megyében hozott 's vissza nem vont rendszabályok miatt hivatalvesztéssel, hat hónapi várfogságra, 's a' törvénykezési költségek megtérítésire íteltetik. Egyuttal a' porosz birodalomban bármí nevü hivatalra képtelennek nyilvánítatik, a' főlebbvitel útja szabadon hagyatván számára.“ Az érsek azonban oda nyilatkozá, miszerint ez utolsó eszközzel nem fog élni, hanem folyvást a' törvényszék jogszerűsége ellen szólalkozik. Ugyanez ítélet napján egyik barátjához így szólott az érsek: „Hivatalom elvesztése, hozzá esatolt jövedelmivel, nem okoz fájdalmat; mert ha ezt nagyobbra becsülöm meggyőződésemmel, ugy perre nem kerül a' dolog. Csak azt sajnálom helyzetemben, hogy olly fölséggel jövék viszálkodásba, kit személyesen szívem mélyiből tisztelek. Egyébiránt én ugyis már öreg vagyok, éltém estejét imádkozásra használandom barátimért 's ellenségimért.“ Hir szerint, jól értesültek után, Dunin Berlinben fog maradni most, tökéletes személyes bátorságot élvezve, azon korlátozással azonban, miszerint a' fővárost Altenstein 's Rochow ministerek engedélye nélkül nem hagyandja el. Westphali magányos levél a' küli érsek egészségi állapotját igen aggasztónak festi, a' hü keblü öreget a' fogság igen elsorvasztá. —

Osnabrück, april 24kén: Tegnap az egész hercegség mozgott új választófér-fiak választása miatt; minden kerületben új ellenszó-lalkozások irattak a' jegyzőkönyvekbe az alaptörvény eltörlesztése miatt, több kerületben nem is választának, másokban pedig az alaptörvény hatalmas védeire jutott a' választás. — Ma több bélyegadó-megtadási perben ítélet hirdete ki a' városbíró, melly a' feladottakat vád alul fölmenté, az alószedési hivattal pedig költségterítésben marasztalá. —